

BUILDING AND IMPLEMENTING CULTURAL STANDARDS FOR PARTY MEMBERS TODAY

Nguyen Dinh Bac^a
La Trong Dai

Academy of Politics, National Ministry of Defence

Email: bacnguyen2781@gmail.com

Received: 01/3/2025; Reviewed: 07/3/2025; Revised: 14/3/2025; Accepted: 25/3/2025; Released: 28/4/2025

DOI: <https://doi.org/10.54163/ncdt/449>

As proved by theory and practice, building and implementing cultural standards of Party members play especially important role in the strength of the Party. This not only helps each Party member strengthen their personal capacity and prestige, but also directly contributes to establishing and enhancing the prestige and honor of the Party; sustainably maintaining and developing the Party, affirming the Party's leadership and ruling role and consolidating the people's trust. With that meaning, the article focuses on generalizing and discussing the following aspects: Urgency; practices in building and organizing the implementation of cultural standards for party members in recent times; on that basis, proposing some solutions to better implement this affair in the coming time.

Keywords: Party members; Cultural standards; culture of the Party.

1. Đặt vấn đề

Từ khi ra đời cho đến nay, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn đặc biệt coi trọng tinh tiên phong; đồng thời đã thể hiện xứng đáng vai trò tiên phong của mình trong thực tiễn lãnh đạo sự nghiệp cách mạng của dân tộc. Điều đó đã giúp Đảng ta “trở thành hình thức tổ chức cao nhất của quần chúng lao động, hiện thân của trí tuệ, danh dự và lương tâm của dân tộc...” (Hồ Chí Minh, 2011, Toàn tập, tập 9, tr.412). Với trọng trách là đội tiên phong, Đảng luôn đi trước, làm gương, tiên phong trong tư tưởng, đường lối và hành động, tạo nền tảng cùng cố vững chắc niềm tin của quần chúng nhân dân. Là đội tiên phong, Đảng có trách nhiệm trong việc xây dựng đội ngũ đảng viên ưu tú - những người không chỉ gương mẫu về đạo đức, lối sống mà còn có trình độ, năng lực cao để lãnh đạo, phục vụ nhân dân. Có thể nói, tinh tiên phong đã trở thành đặc trưng cao nhất trong văn hóa lãnh đạo và cầm quyền của Đảng; đồng thời, xây dựng văn hóa trong Đảng - trong đó cốt lõi là văn hóa của đội ngũ cán bộ, đảng viên - cũng chính là cơ sở, nền tảng quan trọng nhất để Đảng ta luôn xứng đáng với vai trò tiên phong.

2. Tổng quan nghiên cứu

Xây dựng và tổ chức thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên tuy không phải là vấn đề mới hoàn toàn, nhưng trên thực tế, nghiên cứu và luận giải một cách hệ thống, chuyên sâu, thường xuyên chưa có nhiều. Trong thời gian qua, đã có một số công trình nghiên cứu về văn hóa trong Đảng, chuẩn mực văn hóa, chuẩn mực văn hóa của người đảng viên, như: *Đề xuất một số chuẩn mực văn hóa và nhiệm vụ xây dựng văn hóa lãnh đạo, quản lý* (Bảo, 2023); *Phát huy giá trị của văn hóa trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong*

sạch, vững mạnh, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ hiện nay (Tu, 2023); *Xây dựng văn hóa trong Đảng trước bối cảnh, tình hình mới* (Hùng, 2024); *Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng văn hóa của người đảng viên công sản trong điều kiện Đảng cầm quyền* (Tuất, 2024),... Kế thừa kết quả nghiên cứu trên, bài viết khái quát và chứng minh tính cấp thiết xây dựng và thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên trong tình hình hiện nay; đánh giá thực tiễn xây dựng và tổ chức thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên thời gian qua; từ đó đề xuất một số giải pháp thực hiện tốt hơn việc xây dựng và tổ chức thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên trong thời gian tới.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng một số phương pháp cơ bản như: Phương pháp thu thập tài liệu thứ cấp; tổng hợp và phân tích, lịch sử và logic, hệ thống hóa, trong đó tập trung vào các văn kiện đại hội của Đảng, Nghị quyết, Chỉ thị, Kết luận của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư,... Từ đó, tác giả phân tích tính tất yếu, thực tiễn và giải pháp xây dựng và tổ chức thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Tính cấp thiết xây dựng và tổ chức thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên hiện nay

Sinh thời, chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đặc biệt coi trọng vấn đề xây dựng văn hóa trong Đảng nói chung, xây dựng và tổ chức thực hiện các chuẩn mực văn hóa của người đảng viên nói riêng. Thấm nhuần chủ nghĩa Mác - Lênin, đặc biệt là những quan điểm về xây dựng chính đảng kiểu mới của

giai cấp công nhân, gắn với điều kiện, hoàn cảnh cụ thể của đất nước, Người đã từng khẳng định Đảng ta “là đạo đức, là văn minh”, tức là Đảng ta phải ở tầm cao của trí tuệ, danh dự, lương tri của dân tộc. Đảng phải là hiện thân của thứ văn hóa cao nhất, là điểm hội tụ, kết tinh của văn hóa dân tộc và tinh hoa thời đại mà cốt lõi là chủ nghĩa Mác - Lênin. Văn hóa trong Đảng không phải thứ cao siêu, xa vời, mà nó được thể hiện trực tiếp, cụ thể qua trí tuệ, phẩm giá, cốt cách, đạo đức, hành động của mỗi người đảng viên. Đảng ta xứng đáng với vai trò tiên phong cũng là bởi đảng có đội ngũ cán bộ, đảng viên mẫu mực, luôn là những người “kiên quyết nhất, hăng hái nhất, trong sạch nhất, tận tâm tận lực phục vụ Tổ quốc và nhân dân” (Hồ Chí Minh, 2011, Toàn tập, tập 7, tr.50). Xây dựng văn hóa trong Đảng, vì thế, cốt yếu vẫn là ở việc xây dựng và thực hiện các chuẩn mực văn hóa của mỗi đảng viên.

Thực tiễn hơn 90 năm lãnh đạo của Đảng đã cho thấy, việc xây dựng và tổ chức thực hiện các chuẩn mực văn hóa của người đảng viên luôn đóng vai trò đặc biệt quan trọng đối với sự vững mạnh của Đảng. Chuẩn mực văn hóa của người đảng viên là tấm gương phản chiếu bản chất tiên bộ, ưu việt của Đảng. Văn hóa của mỗi đảng viên thể hiện ở tinh thần toàn tâm, toàn ý phục vụ nhân dân, phục vụ Đảng, đặt lợi ích của nhân dân, của Đảng lên trên hết, trước hết, sẵn sàng vì Đảng mà quên mình, vì nhân dân mà hy sinh; thể hiện ở trình độ trình độ trí tuệ, năng lực công tác của người đảng viên; ở đạo đức, lối sống, nhân cách; ở lòng nhân đạo cộng sản, luôn quan tâm tới con người, tới hạnh phúc của nhân dân; ở tính tiên phong, gương mẫu và tinh thần trách nhiệm; ở ý thức tự giác tu dưỡng, rèn luyện bản thân, tự phê bình và phê bình... Nếu “văn hoá” là nền tảng tinh thần của sự phát triển xã hội thì “văn hoá trong Đảng” chính là nền tảng cho sự vững bền của Đảng. Do đó, xây dựng “văn hoá trong Đảng” là việc làm cần thiết, thường xuyên và lâu dài của các tổ chức đảng và mỗi đảng viên. Xây dựng và thực hiện tốt các chuẩn mực văn hóa không chỉ giúp cho mỗi đảng viên củng cố bản lĩnh, uy tín cá nhân mà còn trực tiếp góp phần tạo nên uy tín, danh dự của Đảng. Xây dựng chuẩn mực văn hóa của người đảng viên đóng vai trò thiết yếu trong việc duy trì và phát triển Đảng một cách bền vững, giúp Đảng giữ vững vai trò lãnh đạo và củng cố niềm tin của quần chúng nhân dân.

Trong suốt lịch sử cách mạng Việt Nam, vai trò của văn hóa đảng viên luôn được nhấn mạnh và coi trọng. Khi người đảng viên thể hiện được phẩm chất cách mạng, tinh thần gương mẫu và ý thức kỷ luật, Đảng không chỉ giữ vững uy tín mà còn thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ lịch sử như giành độc lập dân tộc, xây dựng chủ nghĩa xã hội, phát triển kinh tế - xã hội. Nhìn lại giai đoạn kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ, cứu nước và trong thời kỳ đổi mới, khi nào chuẩn mực văn hóa của người đảng viên được chú trọng thì Đảng luôn vững mạnh và lãnh đạo nhân dân giành thắng lợi.

Trải qua gần 40 năm tiến hành công cuộc đổi

mới, đất nước ta đã thu được những thành tựu to lớn về mọi mặt, tạo nên một kỷ nguyên tươi sáng cho dân tộc. Vị thế, uy tín của Việt Nam trên trường quốc tế ngày càng được khẳng định, được bạn bè quốc tế trân trọng. Ý nghĩa lịch sử của công cuộc đổi mới không chỉ được phản ánh bởi những thành tựu trong phát triển kinh tế - xã hội, mà còn được thể hiện ở kết quả của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, giúp cho Đảng ta vốn đã xứng đáng, nay lại càng xứng đáng hơn trong vai trò lãnh đạo đất nước, thực sự là đội tiên phong của cả dân tộc. Văn hóa trong Đảng nói chung, văn hóa của đội ngũ đảng viên nói riêng được thể hiện ngày càng rõ nét hơn, sống động hơn. Đảng ta trở thành một trong những hình mẫu không chỉ của riêng các chính đảng trong phong trào cộng sản và công nhân quốc tế, mà còn là tấm gương cho các đảng chính trị trên thế giới tham khảo, học tập, noi theo.

Song bên cạnh những kết quả đã đạt được, công tác xây dựng đảng nói chung, xây dựng văn hóa của đội ngũ đảng viên nói riêng vẫn còn nhiều tồn tại, hạn chế: “Một bộ phận đảng viên năng lực, trình độ, trách nhiệm chưa đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới; phai nhạt lý tưởng cách mạng, thiếu bản lĩnh chính trị, đấu tranh tự phê bình và phê bình yếu; tinh thần trách nhiệm, ý chí phấn đấu giảm sút; chưa gương mẫu, sống thực dụng; suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá”, vi phạm nguyên tắc, kỷ luật đảng, vi phạm pháp luật. Nhận thức về Đảng, động cơ phấn đấu vào Đảng của không ít đảng viên chưa đúng, không trong sáng” (Nghị quyết số 21-NQ/TW, ngày 16/6/2022). Những hạn chế này đặt ra yêu cầu cấp thiết phải tiếp tục tăng cường xây dựng, thực hiện chuẩn mực văn hóa của đảng viên.

Những năm sắp tới, trong bối cảnh tình hình thế giới, khu vực có những biến đổi mạnh mẽ, từng bước định hình một trật tự mới, đất nước ta sẽ đứng trước những cơ hội to lớn để có thể bước vào một kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, với quyết tâm và sự tự tin “vượt qua thách thức, vượt qua chính mình, thực hiện khát vọng, vươn tới mục tiêu, đạt được những thành tựu vĩ đại” (Lâm, 2024). Cùng với những cơ hội, vận hội lớn, đất nước ta cũng sẽ phải đối mặt với không ít khó khăn, thách thức, trực tiếp ảnh hưởng tiêu cực đến sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Hơn lúc nào hết, Đảng ta phải tiếp tục khẳng định mạnh mẽ năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của mình. Yêu cầu cấp thiết thực hiện quyết liệt cuộc cách mạng nhằm xây dựng hệ thống chính trị thật sự tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong giai đoạn cách mạng mới đặt ra đòi hỏi hết sức nóng bỏng về vấn đề xây dựng và tổ chức thực hiện chuẩn mực văn hóa của đảng viên. Đây chính là một phần trong việc xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, là nhân tố then chốt để Đảng thực hiện tốt các nhiệm vụ chính trị, phát triển đất nước trong giai đoạn cách mạng mới. Việc đánh giá khách quan, chính xác thực trạng xây dựng và tổ chức thực hiện chuẩn mực văn hóa của người

đảng viên thời gian qua, từ đó tạo cơ sở, tiền đề khoa học để đề ra những giải pháp thực hiện tốt hơn công tác này trong thời gian tới là vấn đề có ý nghĩa rất lớn hiện nay.

4.2. Thực tiễn xây dựng và tổ chức thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên thời gian qua

4.2.1. Thực tiễn xây dựng chuẩn mực văn hóa của người đảng viên

Mặc dù, chưa có văn bản chuyên biệt quy định các chuẩn mực văn hóa của người đảng viên, song hệ thống các văn kiện, nghị quyết, chỉ thị, kết luận của Đảng đã định hướng rõ nét về những chuẩn mực cơ bản mà mỗi đảng viên cần hướng tới. Các chuẩn mực này phản ánh mục tiêu của Đảng trong việc xây dựng đội ngũ đảng viên vững vàng về tư tưởng chính trị, trong sáng về đạo đức, tiên phong trong hành động, là hình mẫu lý tưởng trong xây dựng con người Việt Nam thời đại mới.

Thứ nhất, chuẩn mực về trình độ tri thức, trí tuệ và năng lực của đảng viên.

Đảng ta khẳng định rằng, để xứng đáng với vai trò tiên phong, vai trò hạt nhân quy tụ và dẫn dắt quần chúng, mỗi đảng viên phải sở hữu trình độ tri thức, trí tuệ và năng lực chuyên môn cao. Tri thức là yếu tố căn bản để đảng viên có thể hiểu và vận dụng đường lối, chính sách của Đảng một cách sâu sắc, đúng đắn. Người đảng viên không chỉ cần có kiến thức chuyên môn để phục vụ công việc mà còn phải am hiểu lý luận chính trị, nắm vững chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, những lý luận nền tảng giúp định hướng tư tưởng và củng cố niềm tin vào con đường xã hội chủ nghĩa. Bên cạnh tri thức, đảng viên cần sở hữu trí tuệ sắc bén, khả năng tư duy độc lập và sáng tạo. Đảng nhấn mạnh rằng trí tuệ không chỉ là kiến thức mà còn là khả năng nhìn nhận vấn đề, linh hoạt trong xử lý tình huống. Trước những thách thức và sự thay đổi nhanh chóng của thời đại, đảng viên cần biết tìm kiếm, đề xuất và áp dụng các giải pháp mới, phù hợp với thực tiễn. Về năng lực, Đảng yêu cầu đảng viên không chỉ giỏi về chuyên môn mà còn phải thể hiện được bản lĩnh tổ chức, khả năng triển khai các nhiệm vụ một cách hiệu quả với tinh thần trách nhiệm cao. Đảng viên cần kết hợp lý luận và thực tiễn, phát huy năng lực cá nhân trong công việc và không ngừng học hỏi, cải tiến để hoàn thiện bản thân. Văn kiện Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ: “Xây dựng đội ngũ đảng viên và cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ. Củng cố niềm tin, sự gắn bó của nhân dân với Đảng, Nhà nước, chế độ xã hội chủ nghĩa” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tập I, tr.200).

Thứ hai, chuẩn mực về đạo đức, lối sống và nhân cách của đảng viên.

Đạo đức, lối sống và nhân cách của đảng viên được Đảng ta xác định là nền tảng cốt lõi và là yếu tố biểu hiện sâu sắc nhất văn hóa trong Đảng. Các chuẩn mực đạo đức cách mạng mà Đảng đề ra

bao gồm: Yêu nước, tôn trọng Nhân dân, tuyệt đối trung thành với Đảng, với Tổ quốc; Bản lĩnh, dũng cảm, sáng tạo, hội nhập; Cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; Đoàn kết, kỷ cương, tình thương, trách nhiệm; Gương mẫu, khiêm tốn, tu dưỡng rèn luyện, học tập suốt đời. Những chuẩn mực này không chỉ tạo dựng tư cách và phẩm chất của từng đảng viên mà còn là sức mạnh tinh thần của tổ chức Đảng, bảo vệ uy tín của Đảng trong mắt nhân dân. Đại hội XIII của Đảng chỉ ra rất rõ yêu cầu về vấn đề này: “Nêu cao tinh thần tự giác tu dưỡng, rèn luyện đạo đức của cán bộ, đảng viên. Đẩy mạnh giáo dục đạo đức cách mạng, thực hiện thường xuyên, sâu, rộng, có hiệu quả việc học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh gắn với việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tập I, tr.183).

Thứ ba, chuẩn mực về tính tiên phong, gương mẫu và tinh thần trách nhiệm.

Đảng ta luôn coi tính tiên phong, gương mẫu và tinh thần trách nhiệm là chuẩn mực cốt lõi, quyết định đến việc xây dựng uy tín và sức mạnh của Đảng. Mỗi đảng viên không chỉ là người đại diện cho tư tưởng, đường lối của Đảng mà còn phải đi đầu trong mọi lĩnh vực, xung phong trong mọi nhiệm vụ và sẵn sàng nhận trách nhiệm dẫn dắt quần chúng. Mọi đảng viên của Đảng phải “Thực hiện nghiêm các quy định của Đảng về trách nhiệm nêu gương, chức vụ càng cao càng phải gương mẫu, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương. Đảng viên tự giác nêu gương để khẳng định vị trí lãnh đạo, vai trò tiên phong, gương mẫu, tạo sự lan tỏa, thúc đẩy các phong trào cách mạng” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tập I, tr.183-184). Tính tiên phong và gương mẫu của đảng viên không chỉ là trách nhiệm mà còn là nghĩa vụ tự thân, khẳng định vai trò lãnh đạo của Đảng đối với xã hội. Đảng luôn yêu cầu đảng viên phải chủ động, dám đối diện với khó khăn và thử thách, sẵn sàng hy sinh lợi ích cá nhân vì lợi ích chung. Tính tiên phong, gương mẫu và trách nhiệm của đảng viên giúp xây dựng niềm tin từ nhân dân, vì chỉ khi đảng viên thực sự dẫn đầu, hành động đúng đắn, họ mới có thể thuyết phục và dẫn dắt được quần chúng.

Thứ tư, chuẩn mực về lòng nhân ái, sự thấu hiểu và đồng cảm với nhân dân.

Lòng nhân ái, sự thấu hiểu và đồng cảm với nhân dân là một phẩm chất quan trọng, mang tính nhân văn sâu sắc, phản ánh bản chất của Đảng là đội tiên phong của giai cấp công nhân và nhân dân lao động. Đảng yêu cầu mỗi đảng viên phải luôn gắn bó mật thiết với nhân dân, hiểu và chia sẻ nỗi vất vả của họ, luôn hướng đến chăm lo và bảo vệ quyền lợi chính đáng của nhân dân. Lòng nhân ái của đảng viên không chỉ là sự cảm thông mà còn thể hiện qua hành động thiết thực, góp phần nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân. Đảng yêu cầu đảng viên luôn lắng nghe ý kiến của nhân dân và phản ánh, giải quyết những vấn đề bức xúc của

họ để củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng. “Trong mọi công việc của Đảng và Nhà nước, phải luôn quán triệt sâu sắc, thực hiện nghiêm túc quan điểm “dân là gốc”; thật sự tin tưởng, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của nhân dân, kiên trì thực hiện nguyên tắc “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”..., thắt chặt mối quan hệ mật thiết với nhân dân, dựa vào nhân dân để xây dựng Đảng; lấy hạnh phúc, ấm no của nhân dân làm mục tiêu phấn đấu, củng cố và tăng cường niềm tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước, chế độ xã hội chủ nghĩa” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tập I, tr.96-97).

Thứ năm, chuẩn mực về tự tu dưỡng, rèn luyện, tự phê bình và phê bình.

Tự tu dưỡng, rèn luyện, tự phê bình và phê bình là nền tảng để bảo vệ sự trong sạch, vững mạnh của Đảng. Đảng yêu cầu mỗi đảng viên phải “nêu cao tinh thần tự giác tu dưỡng, rèn luyện đạo đức” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tập I, tr.183), tự giác rèn luyện bản thân về tư cách, lối sống và năng lực chuyên môn. Quá trình tự tu dưỡng phải liên tục và không ngừng, giúp đảng viên duy trì phẩm chất tốt và công hiến cho sự nghiệp phát triển của Đảng và đất nước. Đảng viên cần tự giác thực hiện tự phê bình và phê bình để giữ vững kỷ luật, tăng cường tính tự giác và rèn luyện đạo đức cách mạng, phát triển đội ngũ đảng viên gương mẫu, trong sáng, có phẩm chất đạo đức tốt.

Dù đạt được nhiều thành tựu trong việc định hướng các chuẩn mực văn hóa cho đảng viên, nhưng nhận thức lý luận của Đảng về vấn đề này vẫn tồn tại những hạn chế. Một trong những hạn chế lớn là các chuẩn mực văn hóa của đảng viên chưa được hệ thống hóa rõ ràng, nhất quán. Các chuẩn mực văn hóa còn phân tán trong nhiều văn kiện, nghị quyết, khiến cho việc áp dụng và đánh giá đảng viên trở nên khó khăn. Hệ thống chuẩn mực chưa đủ rõ ràng và thống nhất để tạo thành một thước đo cụ thể trong công tác giám sát và quản lý đảng viên.

Hơn nữa, sự phân định giữa chuẩn mực văn hóa và chuẩn mực đạo đức của đảng viên vẫn còn chưa rõ ràng. Trong nhiều văn bản, các khái niệm này thường bị sử dụng lẫn lộn hoặc chưa được phân biệt một cách rành mạch. Chuẩn mực văn hóa liên quan đến phong cách, thái độ, hành vi của đảng viên, trong khi chuẩn mực đạo đức lại nghiêng về phẩm chất cá nhân, lòng trung thực, liêm khiết. Việc phân định không rõ ràng này làm giảm hiệu quả trong việc giáo dục, bồi dưỡng và rèn luyện đảng viên, đồng thời tạo khó khăn cho quá trình thực hiện và đánh giá chuẩn mực đảng viên.

Như vậy, mặc dù đã có sự phát triển nhất định trong nhận thức lý luận về chuẩn mực văn hóa của đảng viên, nhưng Đảng cần tiếp tục hoàn thiện và hệ thống hóa các chuẩn mực này để đảm bảo tính nhất quán và hiệu quả trong quá trình thực hiện. Một hệ thống chuẩn mực văn hóa rõ ràng, đầy đủ và thống nhất sẽ không chỉ giúp đảng viên có định

hướng phấn đấu rõ ràng, mà còn tạo điều kiện để tổ chức Đảng giám sát, đánh giá một cách thuận lợi. Sự phát triển của các chuẩn mực văn hóa đảng viên chính là nền tảng đảm bảo vai trò tiên phong của Đảng trong xã hội, đồng thời củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng trong bối cảnh đất nước đang phát triển và hội nhập sâu rộng hiện nay.

4.2.2. Thực tiễn tổ chức thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên

Một là, về nhận thức, trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức đảng.

Nhận thức và trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức Đảng trong việc tổ chức thực hiện các chuẩn mực văn hóa của đảng viên đã có sự chuyển biến đáng kể. Các cấp ủy, tổ chức Đảng đã nhận thức được tầm quan trọng của chuẩn mực văn hóa đối với mỗi đảng viên, coi đây là yếu tố then chốt trong việc xây dựng đội ngũ đảng viên vững mạnh, góp phần nâng cao uy tín và sức mạnh lãnh đạo của Đảng. Trong những năm qua, Đảng đã chú trọng giáo dục đạo đức, lối sống, văn hóa cho đảng viên thông qua các chương trình, nghị quyết, đặc biệt là Chỉ thị 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Các cấp ủy cũng đã tích cực tổ chức các phong trào thi đua và các cuộc vận động nhằm khuyến khích đảng viên tự rèn luyện và nâng cao phẩm chất đạo đức, xây dựng lối sống lành mạnh.

Tuy nhiên, việc triển khai thực hiện các chuẩn mực văn hóa tại một số nơi còn thiếu tính đồng bộ và chưa đạt hiệu quả như mong đợi. Một số cấp ủy, tổ chức Đảng chưa nhận thức đầy đủ về vai trò của việc thực hiện chuẩn mực văn hóa trong đời sống đảng viên. Công tác tuyên truyền, giáo dục về chuẩn mực văn hóa chưa được duy trì thường xuyên và chưa được đưa vào các nội dung đánh giá thi đua của đảng viên một cách rõ ràng. Công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện các chuẩn mực văn hóa trong sinh hoạt và công tác của đảng viên còn thiếu kiên quyết, chưa được thực hiện nghiêm túc. Điều này dẫn đến tình trạng một số đảng viên thiếu gương mẫu trong việc thực hiện chuẩn mực văn hóa, làm suy giảm uy tín của Đảng.

Công tác phê bình và tự phê bình trong việc thực hiện chuẩn mực văn hóa cũng chưa triệt để, chưa tạo được chuyển biến rõ rệt trong nhận thức và hành động của đảng viên. Một số tổ chức Đảng chưa có sự quyết liệt trong việc chỉ ra khuyết điểm của đảng viên vi phạm chuẩn mực văn hóa, từ đó chưa thể tạo ra sự chuyển biến mạnh mẽ trong nhận thức và hành động của họ.

Hai là, về nội dung, hình thức và biện pháp xây dựng các chuẩn mực văn hóa của đảng viên.

Việc xây dựng các chuẩn mực văn hóa của đảng viên trong Đảng đã được triển khai với nhiều nỗ lực, nhằm nâng cao phẩm chất, đạo đức và vai trò của đảng viên. Các cấp ủy Đảng đã chú trọng xây dựng các chuẩn mực văn hóa và áp dụng các biện pháp cụ thể để thực hiện. Tuy nhiên, cần có một đánh giá

khách quan, toàn diện về các nội dung, hình thức và biện pháp này. Theo đó, nội dung chuẩn mực văn hóa của đảng viên chủ yếu tập trung vào các tiêu chí đạo đức, lối sống, tư tưởng và trách nhiệm đối với nhân dân, nhằm bảo đảm rằng đảng viên luôn giữ vững vai trò lãnh đạo và là tấm gương mẫu mực trong mọi lĩnh vực. Đặc biệt, các chuẩn mực này gắn liền với việc “học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”, trong đó đảng viên phải phấn đấu rèn luyện phẩm chất đạo đức, tinh thần trách nhiệm, tinh tiên phong gương mẫu, và gần gũi, thấu hiểu với nhân dân. Mặc dù, các nội dung này phù hợp với yêu cầu thực tế và xu thế phát triển của xã hội hiện nay, nhưng trong một số trường hợp, việc cụ thể hóa chuẩn mực văn hóa này trong từng lĩnh vực công tác và đời sống sinh hoạt của đảng viên vẫn còn thiếu sự rõ ràng. Các nội dung tuy đã được đưa vào nghị quyết và chỉ thị của Đảng, nhưng việc chuyên hóa chúng thành hành động cụ thể đôi khi chưa đạt được hiệu quả như mong muốn.

Hình thức xây dựng chuẩn mực văn hóa chủ yếu được thực hiện qua các cuộc vận động, phong trào thi đua và tổ chức các hội nghị quán triệt các chủ trương, nghị quyết của Đảng về xây dựng chuẩn mực văn hóa cho đảng viên. Chỉ thị 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã đóng vai trò quan trọng trong việc tạo ra sự chuyển biến trong nhận thức và hành động của đội ngũ đảng viên. Tuy nhiên, hình thức triển khai các chuẩn mực văn hóa của đảng viên vẫn thiếu sự đổi mới và linh hoạt, hiệu quả. Các phong trào, hội thi, học tập, và tuyên truyền về chuẩn mực văn hóa chưa thực sự trở thành phần không thể thiếu trong sinh hoạt của mỗi chi bộ và đảng viên. Các hoạt động này vẫn mang tính hình thức ở một số cơ quan, đơn vị, chưa gắn kết chặt chẽ với các nhiệm vụ cụ thể của từng đảng viên. Biện pháp xây dựng chuẩn mực văn hóa chủ yếu là công tác giáo dục, tuyên truyền và kiểm tra, giám sát. Các cấp ủy Đảng đã triển khai mạnh mẽ công tác giáo dục về đạo đức, lối sống cho đảng viên, đồng thời tăng cường công tác tự phê bình và phê bình trong các sinh hoạt Đảng. Song trong thực tế, công tác giám sát và kiểm tra việc thực hiện chuẩn mực văn hóa ở một số cơ quan, đơn vị còn yếu, chưa thường xuyên và chưa nghiêm túc. Một số đảng viên vi phạm chuẩn mực văn hóa nhưng chưa bị xử lý kịp thời, dẫn đến tình trạng thiếu gương mẫu và làm giảm hiệu quả của công tác xây dựng chuẩn mực văn hóa. Biện pháp tự phê bình và phê bình trong tổ chức Đảng chưa phát huy hết tác dụng, chưa giúp các đảng viên nhận ra khuyết điểm để tự rèn luyện, tu dưỡng.

Ba là, về tính tích cực, tự giác của đội ngũ đảng viên trong tu dưỡng, rèn luyện các chuẩn mực văn hóa.

Tuyệt đại đa số đảng viên hiện nay đều có ý thức tự giác trong việc tu dưỡng và rèn luyện các chuẩn mực văn hóa, điều này phản ánh sự trưởng thành và nhận thức sâu sắc về vai trò, trách nhiệm của

mỗi cá nhân đối với tổ chức. Đảng viên đã thấm nhuần quan điểm của Đảng rằng việc tu dưỡng và rèn luyện theo chuẩn mực văn hóa không chỉ là yêu cầu đối với mỗi đảng viên mà còn là yếu tố quyết định đến sự thành công trong lãnh đạo và thực hiện nhiệm vụ của Đảng. Tuyệt đại đa số đảng viên của Đảng có nhận thức rõ, việc không ngừng nâng cao tri thức, tu dưỡng đạo đức, lối sống, duy trì phẩm chất cách mạng và ý thức gương mẫu là những yếu tố cấu thành nên sức mạnh của Đảng. Mặc dù vậy, vẫn còn một bộ phận không nhỏ đảng viên chưa thể hiện rõ tính tự giác trong việc áp dụng các chuẩn mực văn hóa vào thực tế công việc. Những hạn chế này dẫn đến tình trạng kém gương mẫu trong thực hiện nhiệm vụ, thiếu sự chủ động trong tu dưỡng bản thân, cũng như chưa có chuyển biến mạnh mẽ trong công tác tự phê bình và phê bình. Một số đảng viên vẫn chưa nhận thức được tầm quan trọng của việc tu dưỡng hàng ngày, ảnh hưởng đến chất lượng công tác và uy tín của Đảng trước nhân dân. Đây là những vấn đề cần được khắc phục một cách quyết liệt.

5. Thảo luận

Để thực hiện tốt hơn việc xây dựng và tổ chức thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên hiện nay và trong thời gian tới, cần nghiên cứu thực hiện đồng bộ các nhóm giải pháp cơ bản sau:

Thứ nhất, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức đảng, nhất là người đứng đầu trong xây dựng và tổ chức thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên.

Đây là giải pháp rất quan trọng, đóng vai trò nền tảng. Đảng ta là một tổ chức chặt chẽ, cán bộ, đảng viên của Đảng sinh hoạt trong tổ chức, gắn bó với tổ chức, chịu sự quy định của tổ chức. Do đó, nhận thức, trách nhiệm của cấp ủy, tổ chức đảng, đặc biệt là người đứng đầu có vai trò rất quan trọng định hướng nhận thức và hành động của mỗi đảng viên. Từng cấp ủy, từng tổ chức đảng trong toàn Đảng phải nhận thức đúng đắn vị trí, vai trò, tầm quan trọng của việc xây dựng và thực hiện chuẩn mực văn hóa đảng viên, coi đây là cơ sở để xây dựng văn hóa trong Đảng, là nền tảng để Đảng ta luôn trong sạch, vững mạnh, qua đó nâng cao vai trò lãnh đạo và vị thế cầm quyền của Đảng. Xây dựng và thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên không chỉ là nhiệm vụ của cá nhân người đảng viên, mà là nhiệm vụ của tổ chức đảng, của toàn Đảng. Mỗi cấp ủy, tổ chức đảng, trong đó nhất là người bí thư cấp ủy phải thường xuyên quan tâm đến công tác này; phải gắn việc xây dựng và thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên với tổng thể các hoạt động của công tác xây dựng đảng, từ đó đề ra các chủ trương, biện pháp lãnh đạo đúng đắn, kịp thời, hiệu quả.

Để nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức đảng trong việc xây dựng và thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên, cần triển khai đồng bộ các giải pháp mang tính hệ thống và bền vững. Trước hết, cần cụ thể hóa các quy định về văn hóa ứng xử, chuẩn mực đạo đức phù hợp với

từng vị trí công tác, đồng thời xác định rõ các biện pháp xử lý nghiêm minh đối với hành vi vi phạm nhằm tăng tính răn đe, củng cố kỷ luật, kỷ cương trong Đảng. Đây mạnh công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, nâng cao chất lượng thực hiện cuộc vận động học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, qua đó thúc đẩy ý thức tự giác của mỗi đảng viên trong tu dưỡng, thực hành các chuẩn mực văn hóa. Tích cực tuyên truyền, phổ biến các chỉ thị, nghị quyết của Đảng liên quan đến văn hóa trong Đảng, nhân mạnh mối liên hệ giữa văn hóa tổ chức với trách nhiệm cá nhân, trong đó đề cao vai trò, phẩm chất và tư cách người đảng viên. Đặc biệt, cần phát huy mạnh mẽ trách nhiệm nêu gương của người đứng đầu, từ đó lan tỏa những giá trị văn hóa tích cực trong tổ chức đảng.

Thứ hai, coi trọng giáo dục, rèn luyện nâng cao trình độ trí tuệ và phẩm chất chính trị, đạo đức cách mạng cho mỗi cán bộ, đảng viên.

Xây dựng và thực hiện các chuẩn mực văn hóa của người đảng viên không thể tách rời với quá trình nâng cao trình độ trí tuệ và các phẩm chất chính trị, bởi chỉ trên cơ sở những tri thức và sự hiểu biết về chính trị, cán bộ, đảng viên mới có thể giác ngộ về lập trường, quan điểm giai cấp, qua đó xác định đúng mục tiêu, thái độ và động cơ chính trị, phát huy tính tự giác, quyết tâm, sáng tạo trong mọi hoạt động. Trang bị tri thức chính trị cho đảng viên cần tập trung vào nâng cao hiểu biết về lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước; tri thức về chính trị, tri thức về lãnh đạo, quản lý... Đó là những giá trị cốt lõi của văn hóa chính trị, là cơ sở để cán bộ, đảng viên tự giác định hình các chuẩn mực văn hóa.

Mặt khác, đẩy mạnh công tác giáo dục, rèn luyện các phẩm chất chính trị và đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ, đảng viên. Trong giai đoạn hiện nay, các cấp ủy, tổ chức đảng phải thường xuyên chú trọng công tác tự phê bình và phê bình. Mỗi cán bộ, đảng viên cần thường xuyên tự nhìn nhận và điều chỉnh bản thân, thể hiện bản lĩnh của người cách mạng khi dám đối mặt và vượt qua những khuyết điểm của chính mình, dũng cảm kiên quyết đấu tranh với chủ nghĩa cá nhân, coi đó như mặt đối lập với chuẩn mực văn hóa của người đảng viên. Chú trọng xây dựng văn hóa tiết kiệm, thực hiện nghiêm Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 của Bộ Chính trị về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới; kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý các biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong hàng ngũ cán bộ, đảng viên.

Thứ ba, nâng cao chất lượng sinh hoạt đảng gắn với tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng.

Các tổ chức đảng cần nâng cao chất lượng các buổi sinh hoạt để thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị cũng như công tác quản lý, giám sát cán bộ, đảng

viên. Sinh hoạt đảng cần được tổ chức chặt chẽ, bảo đảm nguyên tắc và phong phú cả về nội dung lẫn hình thức. Đội ngũ cấp ủy viên, đặc biệt là bí thư cấp ủy, phải nâng cao tính chuyên nghiệp, điều hành chặt chẽ theo nguyên tắc tập trung dân chủ, phát huy tinh thần dân chủ trong các cuộc tranh luận, thảo luận đi đôi với giữ vững kỷ luật, kỷ cương. Đây chính là con đường hữu hiệu để định hình các chuẩn mực văn hóa của người đảng viên. Bởi sinh hoạt đảng có chất lượng chính là cách để củng cố lòng tin của đảng viên vào tổ chức đảng, gắn trách nhiệm của mình với nhiệm vụ của Đảng, sẵn sàng cống hiến công sức, trí tuệ, tâm huyết cho Đảng.

Cùng với đó, việc tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật Đảng sẽ giúp cho mỗi tổ chức đảng và từng cán bộ, đảng viên có thể phát huy điểm mạnh, phòng ngừa và khắc phục các khuyết điểm, sai phạm. Tổ chức đảng cần kiên quyết xử lý những trường hợp vi phạm kỷ luật, vi phạm pháp luật như tham nhũng, lãng phí, lạm dụng quyền lực... đồng thời, xây dựng văn hóa kiểm tra minh bạch, khách quan, nhằm giáo dục và ngăn ngừa vi phạm của cán bộ đảng viên. Việc giám sát cần được thực hiện chặt chẽ với phương châm quyền lực được “nhốt trong lồng của thể chế và cơ chế nhằm đẩy lùi tham nhũng, tiêu cực”. Cán bộ, đảng viên tích cực tham gia vào công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng chính là biểu hiện của sự hiện diện chuẩn mực văn hóa trong sinh hoạt đảng.

Thứ tư, phát huy tính tích cực, chủ động, tự giác của cán bộ, đảng viên trong xây dựng và thực hiện các chuẩn mực văn hóa.

Người đảng viên chỉ thực sự tích cực, chủ động, tự giác thực hành các chuẩn mực văn hóa khi họ thấu triệt niềm vinh dự, tự hào khi đứng trong hàng ngũ của Đảng, được làm người tiên phong dẫn dắt quần chúng nhân dân đấu tranh cho các mục tiêu cách mạng, cảm nhận được niềm tin yêu, quý trọng của nhân dân. Mỗi đảng viên phải không ngừng chủ động, tích cực trau dồi học vấn, tích lũy tri thức, nâng cao bản lĩnh chính trị, hoàn thiện nhân cách để từng bước đạt tới các chuẩn mực văn hóa. Đồng thời, mỗi người phải tự mình ra sức thực hành các chuẩn mực đó, rèn luyện đạo đức ở mọi lúc, mọi nơi, trong mọi nhiệm vụ, điều kiện, hoàn cảnh, không gian và thời gian; phải tự mình điều chỉnh thái độ, tình cảm, hành vi ứng xử thấu tình, đạt lý, tôn trọng nhân dân; không ngừng nâng cao giá trị nhân cách, tự nêu gương về văn hóa trong cơ quan, đơn vị, trong nhân dân.

6. Kết luận

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Đảng đã tạo lập nên những giá trị nổi bật, kết tinh trong lý tưởng, trí tuệ, phẩm chất, hoạt động của Đảng, tạo thành năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu, uy tín của Đảng trước dân tộc và thế giới. Những giá trị đó tổng hợp thành văn hóa trong Đảng mà cốt lõi, biểu hiện tập trung, trước hết và chủ yếu là văn hóa của đội ngũ cán bộ, đảng viên, với những chuẩn mực văn hóa rõ ràng, khoa học, sát thực. Trên

thực tế, các chuẩn mực văn hóa cơ bản của đảng viên trước đây đến nay vẫn giữ nguyên giá trị, đã và đang được xây dựng, tổ chức thực hiện khá nền nếp, hiệu quả. Tuy nhiên, trong giai đoạn mới, các chuẩn mực này cần có sự bổ sung, phát triển, cần xây dựng

những tiêu chí, tiêu chuẩn mới; đồng thời cần được triển khai tổ chức thực hiện đồng bộ, chất lượng để bảo đảm phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh mới và yêu cầu mới của kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

Tài liệu tham khảo

Bảo, H. C (2023). *Đề xuất một số chuẩn mực văn hóa và nhiệm vụ xây dựng văn hóa lãnh đạo, quản lý*.

https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/tin-tieu-diem/-/asset_publisher/s5L7xhQiJeKe/content/de-xuat-mot-so-chuan-muc-van-hoa-va-nhiem-vu-xay-dung-van-hoa-lanh-dao-quan-ly

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2022). Nghị quyết số 21-NQ-TW, ngày 16/6/2022 Hội nghị lần thứ Năm Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII về *Tăng cường củng cố, xây dựng tổ chức cơ sở đảng và nâng cao chất lượng đội ngũ đảng viên trong giai đoạn mới*.

Lâm, T. (2024). *Một số nội dung cơ bản về kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc; những định hướng chiến lược đưa đất nước bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc*.

https://www.tapchicongsan.org.vn/mediastory/asset_publisher/V8hhp4dK31Gf/content/ky-nguyen-moi-ky-nguyen-vuon-minh-cua-dan-toc-ky

[nguyen-phat-trien-giau-manh-duoi-su-lanh-
dao-cam-quyen-cua-dang-cong-san-xay-
dung-thanh-cong-nuoc-viet-nam.aspx](https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/tin-tieu-diem/-/asset_publisher/s5L7xhQiJeKe/content/de-xuat-mot-so-chuan-muc-van-hoa-va-nhiem-vu-xay-dung-van-hoa-lanh-dao-quan-ly)

Hồ Chí Minh. (2011). *Toàn tập* (tập 7, tập 9). Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

Hùng, L. (2024). *Xây dựng văn hóa trong Đảng trước bối cảnh, tình hình mới*.

<https://www.xaydungdang.org.vn/dien-dan/xay-dung-van-hoa-trong-dang-truoc-boi-can-hinh-moi>

Tuất, Đ. X. (2024). *Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng văn hóa của người đảng viên cộng sản trong điều kiện Đảng cầm quyền. Những vấn đề lý luận và thực tiễn về xây dựng văn hóa trong Đảng giai đoạn mới*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

Tur, N. T. (2023). *Phát huy giá trị của văn hóa trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong sạch, vững mạnh, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ hiện nay*.

<https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/chinh-tri-xay-dung-dang/-/2018/827225/phan-huy-gia-tri-cua-van-hoa-trong-cong-tac-xay-dung-2C-chinh-don-dang-trong-sach-2C-vung-manh-2C-dap-ung-yeu-cau-2C-nhiem-vu-hien-nay.aspx>

XÂY DỰNG VÀ TỔ CHỨC THỰC HIỆN CHUẨN MỰC VĂN HÓA CỦA NGƯỜI ĐẢNG VIÊN HIỆN NAY

Nguyễn Đình Bắc^a

Lã Trọng Đại

Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

Email: bacnguyen2781@gmail.com

Nhận bài: 01/3/2025; Phản biện: 07/3/2025; Tác giả sửa: 14/3/2025; Duyệt đăng: 25/3/2025; Phát hành: 28/4/2025

DOI: <https://doi.org/10.54163/ncdt/449>

Lý luận và thực tiễn đã chứng minh, xây dựng và tổ chức thực hiện các chuẩn mực văn hóa của người đảng viên có vai trò đặc biệt quan trọng đối với sự vững mạnh của Đảng. Bởi điều này không chỉ giúp cho mỗi đảng viên tăng cường bản lĩnh, uy tín cá nhân mà còn trực tiếp góp phần tạo lập và nâng cao uy tín, danh dự của Đảng; duy trì và phát triển Đảng một cách bền vững, khẳng định vai trò lãnh đạo, cầm quyền của Đảng và củng cố niềm tin của quần chúng nhân dân. Với ý nghĩa đó, bài viết tập trung khái quát và luận giải trên các khía cạnh: Tính cấp thiết; thực tiễn xây dựng và tổ chức thực hiện chuẩn mực văn hóa của người đảng viên thời gian qua; trên cơ sở đó đề xuất một số giải pháp thực hiện tốt hơn công tác này trong thời gian tới.

Từ khóa: Đảng viên; Chuẩn mực văn hóa; Văn hóa trong Đảng.